

Association internationale d'orientation scolaire et professionnelle – AIOSP
International Association for Educational and Vocational Guidance - IAEVG
Internationale Vereinigung für Bildungs- und Berufsberatung - IVBBB
Asociación Internacional para la Orientación Educativa y Profesional - AIOEP

Komuniké IAEVG k sociálnej a ekonomickej inklúzii NEETS/NINIS¹

Pri príležitosti konferencie Medzinárodnej asociácie pre študijné a profesijné poradenstvo (IAEVG) „Poradenstvo v prospech budovania budúcnosti“, výbor IAEVG zverejňuje nasledovnú tlačovú správu/ vyhlásenie k sociálnej a ekonomickej inklúzii NEETS (mladí ľudia, ktorí nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy a ani nepracujú²).

Prečo NEETS?

Rastie znepokojenie, a to celosvetovo, kvôli počtu mladých ľudí, ktorí nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy a ani nepracujú. Na celom svete je asi 71 miliónov nezamestnaných mladých ľudí a 156 miliónov mladých pracujúcich, ktorí žijú v chudobe (Medzinárodná organizácia práce, 2017). Prioritnou otázkou politiky podľa ILO je v mnohých krajinách nedostatočné využívanie práce a osobitne participácia mladých ľudí na pracovnej sile. Nestále a nepredvídateľné trhy práce ovplyvňujú mieru sociálnej a ekonomickej participácie. Zmeny v mierach nezamestnanosti mladých a nezamestnanosti medzi krajinami a v rámci krajín sú vo všeobecnosti odrazom sociálnych a ekonomických podmienok v národnom a miestnom kontexte.

Má to bezprostredné, ako aj dlhodobé účinky na mladých ľudí, ktorých život sa nespája s pocitom, že niekam patria, že na nich niekomu záleží, že sa vzdelávajú, sú produktívni, že sú zaradení a že prostredníctvom sociálnych inštitútov vzdelávania a zamestnanosti prispievajú k ekonomike. Štatistiky, ktoré poukazujú na dlhodobu vysokú mieru NEETS počas niekoľkých rokov, môžu viesť k pocitu spokojnosti so statusom quo, zdôvodňovať neprijímanie potrebných opatrení alebo služieb ako dôvod na obmedzenie prostriedkov dostupných pre mladých ľudí ako akceptovateľná spoločenská prax. Využívanie štatistík ako takých skrýva viacero prekážok brániacich prekonaniu nerovného prístupu k spoločenským zdrojom, ktoré podporujú pozitívne zapojenie sa do vzdelávania, odbornej prípravy alebo zamestnania. Pri riešení situácie NEETS je dôležité brať do úvahy, ako mierou sa na nich podieľajú mladí ľudia z nižších socioekonomických tried, s rasovo rozdielnym etnickým pôvodom, s odlišným náboženstvom a/alebo ide o mládež z majoritnej populácie.

Pri skúmaní statusu mladých ľudí sa musí brať do úvahy aj rozsah ich podzamestnanosti v dôsledku pokračujúcej nestálosti trhu práce a ďalších tlakov na trhu práce, ktoré zvyšujú konkurenciu pri hľadaní zamestnania a nedostatok pracovných príležitostí. Mladí ľudia, ktorí sú prijímaní na začiatkové pracovné miesta, či pracovné pozície vyžadujúce nízku kvalifikáciu, sú typicky znevýhodnenou skupinou nízko zarábajúcich. Mladí ľudia potrebujú príležitosti prostredníctvom ďalšieho vzdelávania prejsť odbornou prípravou a/alebo zlepšiť si svoje pracovné zručnosti. Na mladých ľudí, ktorí sa zapojili do vyššieho vzdelávania, môže pôsobiť demotivujúco, keď si nevedia zabezpečiť zamestnanie zodpovedajúce svojmu vzdelaniu, keď čelia zvyšujúcim sa finančným nárokom na vyššie vzdelanie, keď vidia málo možností ako zlepšiť svoju budúcnosť, keď majú pocit,

¹ Výraz „NINIS“ je španielskym ekvivalentom anglického výrazu NEETS, v Španielsku sa používa na označenie ľudí vo veku 18 a viac rokov, ktorí sa ani nevzdelávajú, ani nepracujú („ni estudia, ni trabaja“). (Poznámka prekladateľa)

² V slovenskom jazyku neexistuje rovnocenná skratka pre skupinu mladých ľudí označovaných ako NEET, v domácej odbornej literatúre a už aj v oficiálnych dokumentoch vlády sa však už používa dlhšie. Keďže je však výraz v plnom rozsahu pomerne dlhý, z praktických dôvodov budeme v texte používať jeho anglickú skratku tiež. (Poznámka prekladateľa)

že strácajú svoje práva. Navyše, mladí ľudia v mnohých krajinách budú musieť zmeniť svoje zamestnanie veľakrát v priebehu svojho pracovného života a zrejme budú potrebovať pomoc pri zvládaní pracovných a životných tranzícií.

Dôsledky nezamestnanosti a podzamestnanosti pre duševné zdravie sú dobre zdokumentované. Stúpajúcej miere depresíí, úzkosti a ďalších foriem stresu sú vystavení mladí ľudia, keď strácajú pocit, že smerovanie ich vzdelávania má svoj zmysel, nádej pre svoju budúcu participáciu na trhu práce alebo spôsoby ako prispievať spoločnosti, v ktorej je platená práca známkou dospelosti. Rodiny tiež znášajú zvýšenú finančnú záťaž, keďže podporujú svoje deti až do dospelosti, čím sa ohrozuje finančná stabilita rodičov v dôchodku. Dôležité sú tiež medzigeneračné účinky na deti NEETS a ako ich to ovplyvní z hľadiska formovania rolového správania a zdrojov, ktoré budú potrebovať na to, aby sami mali prístup k vzdelávaniu a zamestnaniu.

Úloha študijného a profesijného poradenstva

Odborníci v oblasti študijného a kariérového poradenstva majú kľúčovú zodpovednosť pracovať priamo s mladými ľuďmi, aby im pomohli v prístupe k vzdelaniu a príprave na účasť na pracovnom živote. Úlohou praktikov v oblasti študijného a profesijného poradenstva je tiež navrhovať a hodnotiť programy pre mladých ľudí, programy budovania efektívnych partnerstiev v školách a v komunite a programy na obhajobu mládeže. Otázky spojené s NEETS však vyžadujú pozornosť na širšej systémovej, organizačnej, ako aj politickej úrovni. Potrebné sú preventívne programy na podporu mladých ľudí ohrozených predčasným odchodom zo vzdelávania a na podporu získavania pozitívnych skúseností s prepojením vzdelávania a práce. Riešenie tejto spoločenskej otázky si vyžaduje spoločnú zodpovednosť medzi systémami vzdelávania a zamestnanosti. Často tu chýba prepojenie alebo tu nie je súlad medzi učebnými osnovami vzdelávacích inštitúcií a očakávaniami zamestnávateľov z hľadiska prípravy študentov na pracovné miesta, keďže mnohí zamestnávatelia sa domnievajú, že študenti nie sú na to dostatočne pripravení. Potrebná je reforma vzdelávania spolu s aktívnou participáciou zamestnávateľov na podporu mladých ľudí prostredníctvom proaktívneho zamestnávania, mentoringu a odborného výcviku. Potrebné sú proaktívne vládne politiky a alokácie zdrojov na riešenie chronických problémov nezamestnanosti a podzamestnanosti mladých. Jednoducho už nemôžeme čakať, kým sa súčasné hospodárske pomery zlepšia; je tu generácia mladých ľudí, ktorých život je v stávke a ich účasť na spoločenskom a hospodárskom živote spoločnosti je ohrozená.

Implikácie pre vzdelávaciu, sociálnu politiku a politiku zamestnanosti

IAEVG ako najväčšia celosvetová poradenská asociácia apeluje na praktikov, tvorcov politík a zamestnávateľov, aby zvýšili svoje úsilie na podporu mladých ľudí zotrvať v škole, aby pokračovali v reforme vzdelávania a aby úspešne integrovali mladých ľudí na trh práce na pracovné miesta, ktoré sú zmysluplné a udržateľné. Členovia IAEVG zohrávajú dôležitú úlohu vo vedení a presadzovaní záujmov mladých ľudí prostredníctvom spolupráce s ďalšími kľúčovými aktérmi zameranej na ich podporu pri získavaní vzdelania a zamestnania. Koordinované úsilie a zdieľanie zodpovednosti pomôžu zabezpečiť, aby mladí ľudia zažili zmysluplné prepojenie medzi vzdelávaním a zamestnaním tak pre seba, ako aj pre svojich rovesníkov a pre nasledujúcu generáciu mladých ľudí, ktorí budú silne ovplyvnení skúsenosťami dnešnej mládeže.